

Jaarlijks worden ruim honderd kinderen door een van de ouders ontvoerd naar het buitenland. Probeer ze maar eens terug te krijgen. 'Ik zal blijven knokken tot het eind.'

TEKST JEROEN KLEIJNE

FOTOGRAFIE JUDITH VAN IJKEN

ZE HOREN HIER

Vlak voor de zomervakantie zag Inge Krause (41) in haar woonplaats Wijchen een paar keer op een vreemde plek een witte auto staan. Ze was meteen op haar hoede. Terecht, zo bleek tijdens een van de laatste schooldagen. In de pauze stond haar Tunesische ex-vriend Mohammed ineens op het schoolplein om hun zoon Luke (7) op te halen. 'Gelukkig zagen een leerkracht en de directeur Mohammed ook en hebben ze hem weggestuurd. Luke is zelf meteen naar binnen gerend.'

Mohammed ontpopte zich tijdens zijn relatie met Inge Krause als een man met een gok- en alcoholverslaving. Hij verliet haar tijdens de zwangerschap en heeft zijn zoon nooit erkend. Hoewel de Tunesiër verschillende keren dreigde dat hij Luke voorgoed mee zou nemen naar zijn vaderland, heeft de rechter na vier jaar procederen een omgangsregeling toegewezen. Mohammed mocht Luke één middag per veertien dagen zien. Maar de proefbezoekregelingen verliepen zo dramatisch dat Inge weigerde mee te werken aan de omgangsregeling. 'Mijn ex kwam heel vaak niet opdagen en als hij wel kwam, liep mijn zoon weg. Hij wilde absoluut geen contact met een vader die dreigde hem mee te nemen naar Tunesië. Ik betaalde nog liever de dwang-

sommen van 200 euro per keer dan dat ik Luke mee zou geven aan zijn vader.'

Sinds de zomer van 2005 heeft Mohammed niks meer van zich laten horen. Toch weet Inge Krause zeker dat haar ex-man hun zoon zo mee zou nemen als hij de kans krijgt. Inge wijst op het kijkgat in de schutting rond de achtertuin. Op manshoogte. 'Dat gat heeft hij gemaakt, zeker weten. Ik doe 's avonds de gordijnen potdicht en check alle sloten dubbel. Luke mag nooit alleen naar school of zelf de deur open doen. Als ik een keertje uit wil, gaat hij ergens logeren. Ik neem geen enkel risico. De familie van Mohammed woont diep in de bergen, in een dorpje zonder naam. Een auto hoor je van mijlverv aankomen. Als Luke daar eenmaal zit, zie ik hem nooit meer terug.'

Uithuwelijken

De ex-man van Janneke Schoonhoven (39) dreigde na de scheiding in 1998 geregeld met het meenemen van hun kinderen naar Syrië. Toch heeft Janneke zich lang gehouden aan de afgesproken omgangsregeling voor zoon Ammar (12) en dochter Sara (10). 'Ik ben van mening dat een kind recht heeft op een moeder én een vader. Maar het feit dat ik in 2000 hertrouwde, stuitte mijn ex-man Hisham tegen de borst. Hij vond dat zijn kinderen niet mochten worden opgevoed door een andere vader. Hisham werd steeds vijandiger. Toen ik opnieuw zwanger werd – van een tweeling – en beviel van twee jongens, zei hij tegen Ammar en Sara dat Olaf en Bjorn niet hun broertjes waren. Hij liet de kinderen steeds vaker filmpjes over Syrië zien. Op haar zevende vroeg mijn dochter ineens: "Mam, wat betekent uithuwelijken?" Mijn nekharen gingen recht overeind staan. Toen hij en zijn Nederlandse vriendin kort daarna met de kinderen op vakantie gingen naar Frankrijk heb ik een week lang ontzettend in de stress gezeten. Maar ik kreeg ze netjes op de afgesproken tijd terug. Ze dronken nog een kopje koffie met ons en hadden zelfs T-shirtjes voor de tweeling meegenomen. Die is helemaal bijgedraaid, dacht ik nog.'

In de zomer van 2004 namen Hisham en zijn vriendin de kinderen opnieuw mee naar Frankrijk. Ze vertrokken op 7 augustus richting Straatsburg. 's Avonds stuurde de Syriër keurig een sms'je: 'Veilig aangekomen'. 'De kinderen zouden terugkomen op vrijdag 20 augustus. 's Avonds waren ze er nog steeds niet. Ik maakte me vreselijk ongerust en heb werkelijk iedereen gebeld. Pas de volgende dag hoorde ik van de ouders van Hishams vriendin dat hij al op 7 augustus met de kinderen naar Syrië was gevlogen. Ik was totaal in shock. Zondagmiddag pas belde Hisham om te vertellen dat hij in Damascus zat. Ik werd hysterisch en ben volkomen in elkaar geklapt.'

Uitleveringsverzoek

Als een kind wordt ontvoerd naar een land dat in 1980 het Haags Kinderverdrag heeft ondertekend, moet de Centrale Autoriteit (onderdeel van Justitie) ervoor zorgen dat het kind zo snel mogelijk weer terugkomt – in samenwerking met de Centrale Autoriteit van het betreffende land. Syrië is geen verdragsland. Sinds de ontvoering is Janneke beland in een juridisch en diplomatiek doolhof. De politie kan niks doen, de Centrale Autoriteit staat met lege handen en zelfs de Nederlandse ambassade kan weinig uitrichten.

Net als veel ouders van ontvoerde kinderen wordt Janneke bijgestaan door Gestolen Kinderen. Deze stichting krijgt vrijwel dagelijks meerdere verzoeken om advies en hulp. De vrijwilligers bieden emotionele, praktische en juridische steun. Zo verzamelen ze jurisprudentie, gaan ze mee naar rechtszaken en voeren ze gesprekken >

Inge Krause: 'Luke mag nooit alleen naar school of zelf de deur opendoen.'

'Het enige wat mij restte, was psychische druk uitoefenen op mijn vrouw'

met officiële instanties. Voor ouders van wie de kinderen worden bedreigd met ontvoering zoekt Gestolen Kinderen zo nodig een onderduikadres. De stichting heeft een breed netwerk van professionals en een hulplijn die 24 uur per dag bereikbaar is.

Maar ook Gestolen Kinderen komt in Syrië niet veel verder. Jannekes enige hoop om haar kinderen terug te krijgen is daarom gevestigd op minister Bot van Buitenlandse Zaken. Op 27 november sprak hij met zijn Syrische ambtgenoot, onder andere over de ontvoering van Ammar en Sara. Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Syrië lijkt welwillend te staan tegenover een uitleveringsverzoek, maar heeft nog geen concrete toezeggingen gedaan.

Eén muur van Jannekes woning in Oude Pekela hangt vol foto's van Sara en Ammar, die ze heeft gemaakt toen ze op bezoek was in Syrië. 'In november 2004 ben ik voor het eerst naar Damascus gevlogen. Hishams vriendin was inmiddels terug in Nederland en had uitgelegd waar hij met de kinderen woonde. Samen met Johan Sijtsma van de stichting Gestolen Kinderen heb ik Hisham overvallen. Hij was ontzettend boos. Uiteindelijk heb ik de kinderen even gezien, bij zijn broer thuis. Daarna heb ik ze nog een keer of vier gezien, altijd onder toezicht van Hisham of een familielid. Mee terugnemen lukt

BEMIDDELAARS

Jaarlijks worden in Nederland 100 tot 150 kinderen door een van de ouders ontvoerd naar het buitenland. Volgens cijfers van stichting Gestolen Kinderen komen de meeste kinderen die zijn ontvoerd naar landen die niet het Haags Kinderverdrag hebben ondertekend, niet meer terug naar Nederland. Gegevens van de Centrale Autoriteit wijzen uit dat de cijfers voor verdragslanden gunstiger zijn: een ruime meerderheid van de kinderen wordt teruggeleid of de ouders vinden een oplossing. Dreiging met ontvoering komt steeds vaker voor. Op dit moment zitten zeventig eenoudergezinnen ondergedoken, met in totaal 102 kinderen. Er bestaan verschillende belangenorganisaties voor ouders van ontvoerde kinderen. De meesten kloppen aan bij Gestolen Kinderen, maar ook stichting Lawine krijgt geregeld verzoeken om hulp.

Lawine heeft veel kennis over interculturele relaties en heeft een bemiddelingsmethode ontwikkeld om ouders te laten werken aan een gezamenlijke oplossing. De *Telegraaf* berichtte onlangs nog over de terugontvoering van de zevenjarige Henri uit Kameroen, maar zogenaamde *kidhunters* zijn in Nederland de laatste jaren steeds minder actief. Organisaties die kinderen hebben terugontvoerd, zijn onder meer Zamora & Associates (kinderontvoering.nl) en Stichting Kinderontvoering (kinderontvoering.info). In het voorjaar mogen de organisaties hun eerste grote succes noteren: Tweede Kamerlid Anja Timmer komt met een initiatiefwet die de maximumstraf voor de ontbrekking van een minderjarige aan het ouderlijk gezag verhoogt van zes naar negen jaar. Voortaan kan iemand ook worden vervolgd voor het

voorbereiden van een internationale kinderontvoering. Op 1 juni opent het Expertisecentrum Internationale Kinderontvoering. Gestolen Kinderen, Lawine en Defence for Children (specialist in internationale kinderrechten) participeren in het centrum; stichting De Ombudsman is de uitvoerende organisatie. Het centrum is een vraagbaak voor ouders én professionals. Directeur Els Prins: 'Met behulp van internationale *mediators* zoeken we naar oplossingen, ook in geval van dreigende ontvoering. We werken samen met andere Europese expertisecentra, die meer ervaring hebben met internationale bemiddeling – met name in niet-verdragslanden. Ik hoop dat we ouders sneller in de gelegenheid kunnen stellen om in contact te komen met hun kinderen in het buitenland en met hulp van mediators het contact tussen de ouders kunnen normaliseren.'

absoluut niet. Het afscheid is elke keer hartverscheurend.'

Janneke klapt haar laptop open. Op de computer staan filmpjes van haar kinderen die ze afgelo-

pen november heeft opgenomen toen ze voor het eerst een moment alleen met ze was, in de ommuurde tuin van het buitenverblijf van Hishams familie. 'Dag Olaf en Bjorn, ik hoop dat ik snel weer bij je kom', zegt Sara tegen haar broertjes. 'Ik wil met je komen spelen tot ik moe ben', is de boodschap van Ammar voor zijn beste vriend Rowin. Janneke kan haar tranen nauwelijks bedwingen. 'Het laatste nieuws uit Damascus is dat de ambassade geen contact meer kan krijgen met Hisham en de kinderen. Ik wil dus zo snel mogelijk weer naar Syrië. Ik zal blijven knokken tot het eind. Of het nu linksom gaat of rechtsom, ik wil ze gewoon terug.'

Dooie akkertje

Mario Hammer was de wanhoop nabij toen hij hoorde dat zijn zoon Owen (5) zonder zijn toestemming in het buitenland verbleef. Het duurde uiteindelijk acht maanden voor hij hem weer in zijn armen kon sluiten. De 38-jarige Limburger is al vanaf de geboorte de belangrijkste opvoeder en verzorger van Owen; zijn Poolse vrouw Aneta kan door een ongeluk haar rechterarm niet meer gebruiken en heeft concentratie- en geheugenstoornissen.

Mario belde haar in Polen na de kerstdagen van 2003. 'Ik kreeg van mijn schoonmoeder te horen dat Aneta met Owen bij een tante in Duitsland was. Later bleek dat mijn schoonmoeder Aneta heeft overgehaald om in Polen te blijven. Toen ik het hoorde, voelde ik me volkomen machteloos. De eerste maanden heb ik hem niet gezien, daarna mondjesmaat. Hooguit een uurtje, met mijn vrouw erbij.'

Pas na drie maanden was de politie bereid proces-verbaal op te maken wegens onttrekking aan het ouderlijk gezag. Gestolen Kinderen heeft Mario zo goed mogelijk geholpen met de juridische procedures in Polen. Maar na zeven rechtszaken kreeg Mario zijn zoon nog niet mee naar huis. 'Tallose getuigen hebben verklaringen afgelegd over het functioneren van mijn vrouw en mijn rol in de opvoeding. De psycholoog zag wel dat Owen een goede band had met mij, maar adviseerde toch tegen een tweede verhuizing. De laatste rechtszaak verloor ik daardoor ook. Het enige wat mij restte, was psychische druk uitoefenen op mijn vrouw. Gelukkig heb ik haar er met veel moeite van kunnen overtuigen dat het beter was om met Owen en mij terug te keren >

Janneke Schoonhoven: 'Zondagmiddag belde Hisham dat hij in Damascus zat. Ik werd hysterisch.'

Mario Hammer heeft Owen weer terug. 'Die zaak heeft me volledig geruïneerd.'

naar Nederland. Ze heeft gezegd dat het niet nog een keer zal gebeuren, maar ik heb voor de zekerheid wel Owens paspoort ingenomen. Ik wil dit nooit meer meemaken.'

Van de Nederlandse overheid heeft Mario Hammer geen hoge pet meer op. 'Van de Centrale Autoriteit krijg je alleen standaardbrieven. Als ouder ben je in paniek en verwacht je een snelle actie, maar alles gaat op zijn dooie akkertje. Ik heb steeds het gevoel gehad dat diplomatieke betrekkingen boven het belang van het kind gaan.

'Pas na veel aandringen kreeg ik van de Centrale Autoriteit een lijst met plaatselijke advocaten, die zo van internet geplukt leek te zijn. De eerste zes advocaten die ik belde, spraken geen Engels, de zevende had geen tijd. De advocaat die ik uiteindelijk heb ingehuurd, moest door Elly Kalsbeek van Gestolen Kinderen wegwijs worden gemaakt in de regels betreffende internationale kinderontvoering. Ik ben tijdens die periode geestelijk en lichamelijk helemaal opgebrand. Al die rechtszaken, reizen en tolken hebben me duizenden euro's gekost, die zaak heeft me volledig geruïneerd. Allemaal leuk en aardig,

TRAGE PROCEDURE

Het ministerie van Justitie laat weten dat de Nederlandse Centrale Autoriteit niet altijd bij machte is zaken snel tot een goed einde te brengen. Een woordvoerder: 'Omdat de procedures per land verschil-

len, kan het zijn dat de teruggeleiding uit een ander land langer duurt dan in Nederland gebruikelijk is. Dat ouders het gevoel hebben dat de hele procedure traag verloopt, is volkomen begrijpelijk. Voor

wie zijn kind op deze manier kwijt is, is elke dag er één te veel. De communicatie met ouders, openbaar ministerie en politie is een voortdurend punt van aandacht.'

zo'n Centrale Autoriteit, maar je staat er toch alleen voor. Ik ben natuurlijk wel heel blij dat ik mijn zoon weer elke dag bij me heb.'

Hoop en vrees

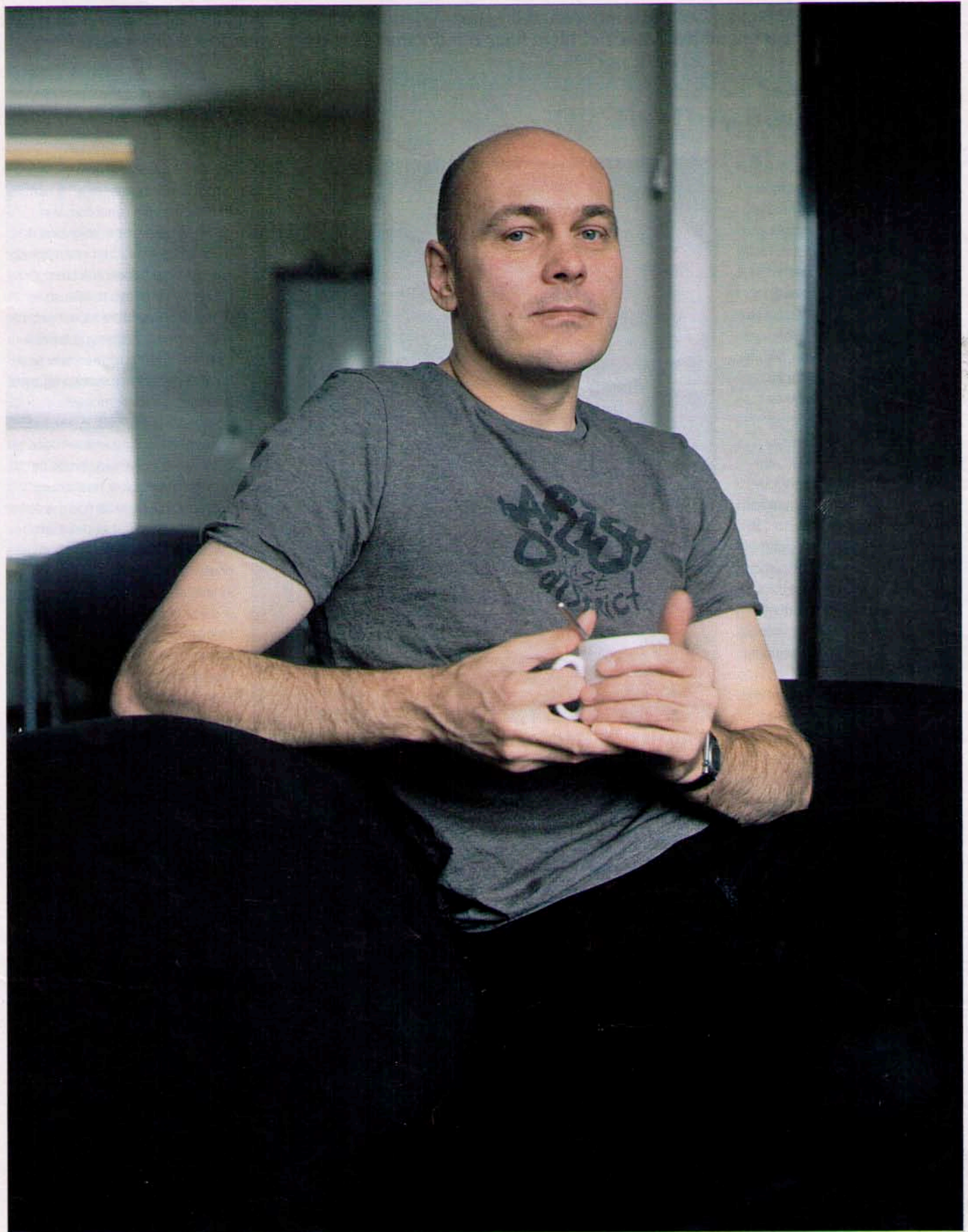
Marcel Adriaansz (44) en zijn vriendin Latti Ben Amor (33) zijn minder gelukkig. Sinds de zomer van 2005 leven ze tussen hoop en vrees. In december 2004 dreigde Marcels Israëlische ex-vrouw Rifka dat ze hun kinderen Ben (7) en Sharon (10) zou meenemen naar haar geboorteland. Onmiddellijk bedong Marcel in een kort geding dat Rifka hun kinderen niet zonder zijn toestemming over de grens mocht voeren; op 26 januari 2005 gaf de rechter hem gelijk.

Marcel en Rifka hadden sinds hun scheiding in 1999 een redelijk goed functionerende omgangsregeling. De kinderen woonden bij hun moeder in Nieuwegein en gingen elke veertien dagen een weekend naar hun vader en zijn vriendin. De oudste zoon Sam (15) had na de scheiding meteen al aangegeven dat hij het liefst bij zijn vader in Lelystad wilde wonen. Op zijn twaalfde verjaardag voegde hij de daad bij het woord. Omdat Marcel te emotioneel is om te praten, voert Latti het woord: 'Ineens stond Sam met zijn koffertje voor onze neus. Later heeft de rechter inderdaad met een vonnis bekrachtigd dat Sam voortaan bij ons zou wonen. Zijn moeder vond dat haar zoon haar in de steek had gelaten en heeft hem in een periode van twee jaar maar twee keer opgehaald. Ik denk achteraf dat ze bang was dat Sharon en Ben later dezelfde keuze zouden maken als Sam.

'Marcel ging er steeds vanuit dat het onmogelijk was om de kinderen mee te nemen naar het buitenland zonder zijn toestemming. Half juli belde hij zijn ex-vrouw, omdat hij de kinderen wilde komen ophalen maar kreeg niemand te pakken. Ten einde raad nam hij contact op met Rifka's ouders in Israël. Hij kreeg Rifka aan de lijn. "Ik ben hier en ik blijf hier", zei ze alleen maar. "Met de kinderen." Later is gebleken dat ze waarschijnlijk met een smoes een uitreisdocument heeft losgepeuterd bij de Israëlische ambassade.'

Met een advocate hebben Marcel en Latti alle stappen gezet om Ben en Sharon terug te halen. Latti heeft een grote tas vol ordners met documenten die hun gang langs rechtbanken en instanties illustreeren. In oktober heeft de Nederlandse rechter beschikt dat de kinderen hun voorlopige verblijfplaats bij de vader krijgen; in november zijn de kinderen bijgeschreven in Marcels paspoort. 'Van de politie hebben we alleen gehoord dat Rifka gezocht wordt door Interpol, maar dat ze verder niks kunnen doen. Van de Nederlandse Centrale Autoriteit hebben we een half jaar lang niets anders gehoord dan: we zijn ermee bezig of we hebben een brief gestuurd. Hoe kan het dat een geciviliseerd land zo weinig doet, dat niemand luistert?'

Pas in januari van dit jaar heeft de Centrale Autoriteit van verdragsland Israël Marcel een lokale advocaat toegewezen. Die advocaat heeft tot nu toe alleen laten weten dat 'a hearing is gonna be planned'. Een lange gang door het Israëlische rechtssysteem ligt in het vooruitzicht. Vriendin Latti: 'Marcel belt zijn kinderen een of twee keer per week. Emotioneel is dat heel zwaar. Ze worden steeds stiller. Het lijkt of ze de hoop opgeven. We maken ons veel zorgen. Marcel heeft nog wel enigszins vertrouwen in het rechtssysteem, maar ik maak me erg ongerust. Dit zijn kinderen die zijn geboren en opgegroeid in Nederland. Ze horen hier.' <

Marcel Agriaansz' ex-vrouw nam hun kinderen Ben en Sharon mee naar Israël.